

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An ex Religione minus perfecta liceat ad perfectiorem transire, esto laxior
sit quoad corporis afflictiones. §. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

ibidem nihil de canonicis regulis expressum est: ipsosque laxiori regula inseruit. Ergo sentiebat decretum illud, ne monachi singuli Ecclesiis præficiantur de præfectura in quibuscunque Ecclesiis esse, & non tantum de Ecclesiis pleno iure religioni subiectis. Nam si de his tantum decretum esset, nihil obstarat, quod canonicis ille regularis, cuius mentio fit in e. quod Dei timorem Ecclesiæ seculari præficeretur. Non inquam obstat prædicti textus, Fateor quidem nulli Ecclesiæ monachos præficiendos esse solos, sed sub diversa obligatione, in Ecclesiis pleno iure subiectis, ac non subiectis in Ecclesiis namque pleno iure subiectis sub gravi culpa, & absolute, quod mihi persuadent. Textus penultimus, & vltimus. De capella monach. ubi compelluntur Abbates socium designare regulari existenti in prioratu, vel illum ab administratione remouere. At in Ecclesiis religioni non subiectis ex decencia, & honestate, si id fieri possit. Et hæc est differentia inter monachos, & canonicos regulares, quod monachi absolute Ecclesiis quibuscunque non debent præfici, sed in maiori conuento, aut cum aliquibus fratribus manere: Et si in aliquo casu ob necessitate, vel grauem Ecclesiæ vtilitatem præficiantur, non absque socio in Ecclesiis ordini subiectis sub rigorosa obligatione, in aliis si incommodè fieri possit. At canonicis regulares, quia laxiori regula inserunt absolute possunt præfici, & singuli, si commodè socium habere non possint.

P V N C T U M XXVI.

Qualiter religiosus interdictus, vel concessus sit transitus ex vna in aliam religionem.

In Ecclesia variæ sunt religiones, alia strictiores, alia laxiores, alia perfectiores. Illa dicitur perfectior religio, quæ perfectionem finem spectat, & perfectioribus mediis, & magis proportionatis ad finem consequendum vitur: sicut dixit D. Thom. ab omnibus receptus 2.2. quæst. 188. art. 6. & tradit aliis relatis Man. Rodrig. tom. 3. quæst. regular. quæst. 48. art. 1. Transitus ergo esse potest ex vna ex his religionibus ad aliam, atque ad eam ex religione stricta ad minus strictam, æqualem, vel strictiorem.

§. I.

An religio eo ipso, quo est perfectior sit strictior.

S V M M A R I V M.

1. An eo ipso, quo religio sit perfectior, sit etiam strictior, durior, & seuerior: Communis sententia negat.
2. Contraria verior est.

Dubium non leue est, an eo ipso quo religio sit perfectior, sit etiam strictior, durior, & seuerior: communis sententia negat: quia seueritas religionis, & eius perfectio ex diuerso capite oriuntur: perfectio namque oritur ex perfectiori fine, & mediis: seueritas ex eo quod illa media asperiora sint. At constar religiones mendicantes perfectiorem finem habere perfectioribusque mediis vti, quam non mendicantes: quippe attendunt non solum saluti propriæ, sed proximorum verbo, & exemplo: cum tamen religiones non mendicantes propria suorum salute contentæ sint. Ergo mendicantes perfectiores sunt non mendicantibus: & tamen non habent eas asperitates in vestitu, silentio, clausura, abstinentia, chori prolixitate, & similibus, quibus non mendicantes solent vti. Ergo non eo ipso quo religio est perfectior, eo est strictior: sic supponunt Sanch. lib. 6. sum. cap. 7. q. 3. & n. 19. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 13. n. 100. Layman. lib. 4. summ. tract. 4. cap. 6. n. 10. & alij plures apud ipsos.

2. Nihilominus verius existimo, religionem perfectiorem eo ipso strictiorem, durior, & seueriorem esse absolute, tamen est in asperitatibus corporis laxior sit: sic cum Palud. in 4. dist. 39. q. 2. n. 17. docuit Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. li. 3. c. 9. n. 11. Ratio vero est: quia eo ipso quo est perfectior, perfectiores actus virtutis exercet, sed quo est actus virtutis perfectior, eo est difficilius quia virtus versatur circa difficile. Ergo religio perfectior strictior est. Deinde religio perfectior perfectius, & strictius vota castitatis, paupertatis, & obedientiæ, in quibus essentia religionis consistit, seruare debet. Sed in horum obseruantia rigor, & seueritas religionis præcipue consistit. Ergo perfectior religio absolute strictior est. Præterea Text. in e. licet de Regul. ubi ex laxiori ad strictiorem religionem transitus conceditur, indifferenter vitur nomine strictioris, & sanctioris, manifestè indicans sanctiorem strictiorem esse, & contra. Verum est hoc ita sit, religio minus stricta, & perfecta strictior esse potest quoad corporis asperitates religione perfectiore.

§. II.

An ex religione minus perfecta liceat ad perfectiorem transire, esto laxior sit quoad corporis afflictiones.

S V M M A R I V M.

1. Apponitur ratio dubitandi.
2. Certum est licitum esse huiusmodi transitum. Et satis sit dubitandi rationi.
3. Seclusa speciali prohibitione omnibus licet ex religione laxiori ad absolute strictiorem transire.
4. Moniales ob specialem clausuram non posse ex laxiori religione ad strictiorem transire docuit Azor. Sed contrarium dicendum est.
5. Conuersis, & oblati plures denegant hunc transitum: Sed verius est non solum ad strictiorem, sed etiam ad laxiorem religionem posse transire.
6. Limitandum est, nisi Pontifex laxiori religioni privilegium concedat, ne possint eius religiosi strictiorem ingredi.
7. Quibus religiosi transitus ad strictiorem religionem interdicitur sit iure communi nullus, speciali pluribus.
8. Est supradictus transitus licitus sit, raro tamen consulendus est.

Ratio dubitandi est, quia professione religioni priori tradidisti obsequium, non igitur eam tenuentem dimittere potes, sicuti non potest seruus occasione habendi excellentiorem dominum deserere priorem. Item religio non te expellere potest, dum illi nociuus es, etiam occasione recipiendi vtiliorem. Ergo nec tu deserere religionem debes; quæ tibi non nocet, occasione suscipiendi perfectiorem.

2. Nihilominus certissimum est, licitum esse huiusmodi transitum: eo namque spiritualis profectus, & maior Dei obsequium obtinetur: ob quam rationem tract. de voto diximus licere propria autoritate vorum Deo factum in melius commutare; quia ea commutatio gratior est Deo, ceditque in maiorem videntis vtilitatem. Neque obstat dubitandi ratio. Fateor per professionem te religioni tradi, & non solum Deo, sed etiam ipsi religioni obligari: nego tamen inde sequi te non posse eam dimittere ob perfectiorem assumendam, potes equidem: quia non te tradidisti in seruum, qui non in propriam, sed in domini vtilitatem se tradidit: tu in vtilitatem propriam, & in obsequium Dei te religioni tradidisti, cum autem in religione perfectiori, & maior vtilitas propria, maiorque Dei obsequium adsit, potes minus perfectam religionem relinquere, ut perfectiorem assumes, quia censuris te religioni minus perfecta tradidisse, dum te perfectiori non tradidisti, atque ita suffinet Sanch. lib. 6. sum. c. 7. n. 3. Suarez. t. 4. de relig. tr. 8. lib. 3. c. 9. n. 1. & supponunt omnes.

3. Hinc fit seclusa speciali prohibitione omnibus esse licitum ex religione laxiori ad absolute strictiorem transire: quia est transitus ex religione minus perfecta ad perfectiorem, deciditurque expressè cap. licet. de Regularib. Notanter dixi absolute strictiorem; quia stat optimè religionem aliquam strictiorem esse in se iunctis, ciliis, aliisque corporis asperitatibus, quæ tamen absolute strictior non sit: eo quod in obseruatione castitatis, paupertatis, & obedientiæ non ita strictè procedat. Religionis vero strictio sicuti & perfectio ex hoc capite potius quam ex aliis corporis asperitatibus desumenda est. Quapropter censio seclusa speciali prohibitione licitum esse cuiuslibet monacho ad quamlibet ex religionibus mendicantibus transire: eo quod sint absolute perfectiores, & strictiores, non tamen è contra, sic docuit D. Thom. 2. 2. q. 189. art. 8. D. Antonin. 3. p. rit. 16. c. 4. in princ. & §. 4. Paludan. in 4. dist. 38. q. 2. n. 17. & q. 3. art. 1. num. 11. Syluest. verb. relig. 4. q. 1. Nauarr. comm. 4. de regular. num. 2. & 3. Suarez. t. 4. de relig. tr. 8. lib. 3. c. 9. n. 10.

4. Notanter dixi omnibus, quia aliquibus visum est moniales ob specialem clausuram non posse ex laxiori religione ad strictiorem transire: sic docuit Azor. t. 1. insit. moral. lib. 13. cap. 8. q. 1. Sed contrarium omnino dicendum, quia olim permixtus fuit hic transitus in Concil. Triburien. 2. q. 4. c. 1. & referretur cap. 12. o. q. 4. Sed per Concil. Trident. & Pium V. clausuram interdicens hæc permissio reuocata non est, neq; hic transitus interdicitur: solum enim interdictus est egressus è monasterio vagationi periculosus, & regulari obseruantia, propriaque perfectioni contrarius, qualis non est egressus in religionem arctiorem, & sanctiorem: & ita docent Man. Rodrig. t. 3. qq. regul. q. 52. art. 6. Sanch. aliis relatis, lib. 6. sum. cap. 7. n. 6. Suarez. t. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 10. num. 1. Neque credo ad huiusmodi egressum requiri in monialibus eam licentiam, de qua in c. vni. de statu Regul. in 9. & in Trident. sess. 25. de Regularib. cap. 5. & à Pio V. in proprio motu incipienti decoris quia

quia in iis decretis sermo est de egressu vagationi periculoso, & obferuantiæ regulari contrario, non de egressu vagationem efficacius excludente, & regularem obferuantiam perficientem: sic Sanch. dicto c. 7. n. 6.

5. Deinde alij denegant hunc transitum conuersis, & oblati, eo quod i se, & sua religionis obsequio veluti serui tradere. sic Abbas cap. non est, n. 3. de Regul. Sed iure optimo contrarium docet Greg. Lopez, leg. 9. verb. Religiosos, tit. 7. part. 1. Sanch. aliis relatis, lib. 6. c. 7. n. 9. Suar. t. 4. de relig. tr. 8. lib. 3. c. 10. n. 1. quia in voluntaria traditione semper censetur exceptus transitus ad frugem melioris vitæ. Alias oblatio, quæ in Dei obsequium, & animæ salutem fit, irrationabilis esset: siquidem spirituales profectum, & maius Dei obsequium impederet. Quinimò existimo cum Suarez, si huiusmodi oblati & conuersi velint religionem profiteri non solum ex illo modo viuendi, qui secularis est, possunt transire ad religionem strictiorem, sed etiã ad quamlibet quantumvis laxiorem; quia professio religionis assumunt statum perfectionis, quod antea carebant.

6. Insuper dixi, nisi speciali prohibitione hic transitus interdictus sit. Potest namque Pontifex laxiori religioni priuilegium concedere, ne possint eius religiosi strictiorem ingredi, tum ob conseruationem illius religionis, tum ob vitandam religionum inquietudinem, tum ob conseruandam religionum pacem. Neque obstat hoc interdicho occludi illis religiosi viam perfectionem, quia hoc damnum, cum speciale sit, ob bonum commune tolerandum est, præcipue cum in qualibet religione omnibus datum sit, si velent perfectionem ad summo gradu consequi. Sanch. lib. 6. sum. capit. 7. numer. 10.

7. Sed inquires quibus religiosi transitus ad perfectionem strictioremque religionem interdictus sit. Respondeo spectato iure communi nullis esse hunc transitum interdichum: imo potius concessus est in cap. statumimus, cap. mandamus 19. quæst. 1. cap. non est, cap. san. cap. significat, & cap. licet de Regular. Iure tamen speciali plurius religiosi est hic transitus interdichus saltem absque licentia expressa, vt ex sequentibus constabit.

8. Verum etiã supradictus transitus licet sit; raro tamen consulendus est, tum ob detrimentum religionis desertæ que videtur quasi contemni, tum ob dubium an in religione assumpta magis perfecturus sis, non enim via perfectionis cognita faciliè deserenda est, vt incognitam, & insolitam amplectaris. Quæ optimè prosequitur D. Thom. 2. 2. quæst. 189. artic. 8. Bernard. epistol. r. ad Robert. & in lib. de præcepto, & dispensat. capit. 20. Basil. in constit. monasticis, cap. 34.

§. III.

Quæ conditiones seruandæ sunt in transitu ad religionem perfectionem, vt licitus & validus sit,

SUMMARIUM.

- 1. Vt prædictus transitus licitus sit triplex conditio exposulatur.
- 2. Si Prælati suo iudicio spectato legitime contradicat, controuersa decidenda est iudicio illius, qui inter illas duas religionis seu monasteria iudicare solet.
- 3. Si superior suspendat licentiam, quousque examinet, an seruentur qualitates requisitæ, teneris abstinere à transitu toto tempore necessario huic examinationi.
- 4. Strictior religio te recipere non potest, nisi petita licentia litteras ferat, vel ei constet iniuste esse denegatam, quia licentia concedenda non est, quousque strictior religio te recipere parata sit.
- 5. Hanc licentiam tibi concedere potest non solum generalis, & provincialis, sed etiam immediatus prælati conuentus.
- 6. Quid si in ea religione hac causa Provinciali, vel Generali reseruetur, sufficietne tunc à Prælato conuentuali licentiam exposulare? Sub distinctione respondetur.
- 7. Hac licentia petenda est cum humilitate, & puritate. An sufficiat per litteras? Negat Suar. Contrarium est verius.

1. **T**riplicem conditionem assignat Text. in c. licet de Regularib. Prima, ne leuitate, aut temeritate ducaris, sed animo vero, & puro perfectionis victæ inchoanda. Secunda, ne hic transitus cedat in grauem iacturam, vel iniuriam religionis desertæ. Tertia, vt licentia à prælato exposuletur, licet non obtineatur. Cuiuslibet harum conditionum defectus reddit transitum illicitum, quia non zelo charitatis fit. Igitur leuitate, aut temeritate ducaris si in vindictam offensionem acceptæ, vel ob lucrum temporale moueris. Item si ineptus

sis, nec vires habeas laboribus religionis perfectioris sustinendis, Sanchez aliis relatis, lib. 6. sum. cap. 7. num. 11. Iactura vero, vel iniuria religionis desertæ tunc contingit, cum absque culpa religiois ob tum ab illa tranfratum grauius despiciatur, & contemnitur: quo contingente abstinere debes à transitu. Neque obstat absque tua culpa cum contemptum conuenire, quominus euitare non teneris, vique quando contempus ille præponderat profectui spirituali, quem ex transitu percipere possis: quia vt in dicto cap. licet dicitur, sicut maius bonum minori bono præponitur, ita communis utilitas priuatæ utilitati præferatur, & tradit Panormita ibi, numer. 12. Syluest. verb. religio 4. quæst. 2. Suarez t. 4. de relig. tr. 8. lib. 3. cap. 9. num. 6. Sanchez lib. 6. sum. cap. 7. num. 11. Stante igitur zelo melioris vitæ, & cessante iactura, vel iniuria ordinis deserti petere à superiore licentiam debes, ne videaris bonum obedientiæ contemnere. Quæ obligatio grauis est, & illius omifio peccatum morale per se incutit, vt colligitur apertè ex dicto cap. licet: vbi eodem debito, quo superior tenetur licentiam concedere volenti religionem perfectiorem ingredi, ne instinctu Spiritus sancti resistat, eodem tenetur inferior ab eo cum humilitate, & puritate licentiam postulare. Et præterea, quia superior ius habet te retinendi, nisi religionem strictiorem appetas, & bono zelo in eius appetitione ducaris. Debes ergo illi manifestare religionem, ad quam transire cupis, & animum, quo ducaris in hoc transitu. Et certe si absque petitione licentia tranfras, licet manifestares non zelo charitatis, & perfectiõnis ducti, sed leuitate, & temeritate, siquidem virtutem obedientiæ ita religionis propriam contemnis. Deinde raro scandalum vitæ posses fugiens incognito prælato. Merito enim ipse, & alij præsumerent te esse fugitum, vel Apostatam. Igitur sub graui culpa teneris hanc licentiam postulare: atque ita pro certo tradit Man. Rodrig. t. 3. quæst. regular. q. 51. art. 3. Nauar. lib. 3. constit. tit. de Regularib. consil. 59. aliis 51. in fine. Sanchez lib. 6. sum. cap. 7. num. 33. Suar. t. 4. de relig. tr. 8. lib. 3. c. 10. num. 17. Præter supradictas conditiones nulla alia requiritur iure communi spectato in transitu ad meliorem frugem, sed eo ipso poteris tuam voluntatem exequi prælati non contradicente, vel non contradicente ex legitima causa, vt habetur dicto cap. licet, & Regularibus. Conuentus autem conuentus necessarius non est in hoc transitu. Tum quia in dicto cap. licet solius prælati mentio facta est. Tum quia statibus supradictis conditionibus nec prælati impedire tranfratum potest, neque ipse, nec conuentus religiosum alienat, sed ipse religiosus te alienat in aliud institutum vrens iure suo, Sanchez lib. 6. c. 7. n. 61.

2. Dixi te posse transire postis supradictis conditionibus, si prælati non contradicat, vel non contradicat ex legitima causa. At contingere potest prælatum suo iudicio spectato legitime contradicere, eo quod existimet religionem, quam appetis sanctiorem non esse, vel eam te appetere ob leuitatem potius, quam charitatem, vel religionem desertam, grauem iacturam pati ex tuo discessu; nullo modo poteris discedere, quousque dubium cesserit, & veritas manifestetur, vt est expressa de cefio dicti cap. licet. Quocirca dubium est apud quem prælatum sit hæc controuersa decidenda? Cui dubitationi optime responderet Suar. t. 4. de relig. tr. 8. lib. 3. c. 10. num. 8. illum esse, qui inter illas duas religiones, seu monasteria causas iudicare solet. Alias si negata licentia per Rectorem, provincialis illius prouocandus esset in fauorem suæ religionis, atque adeo in propria causa, & in præiudicium religionis perfectioris, quam subditus ingredi intendit, sententiam ferret. Neque huic prouocationi obstat, quod in tua religione appellatio sit interdichæ, quia hæc appellatio est facultatis à iure concessa defenso, quam nullum priuilegium remouere intendit, ne Spiritui sancto resistere videatur. Interdichum namque appellationis solum est pro causis correctionem spectantibus; Syluest. verb. relig. 4. q. 2. Sanchez lib. 6. sum. c. 7. n. 37.

3. Illud vero omnino certissimum est, si prælati, à quo petis licentiam illam non denegat, sed suspendit, quousque examinet, an religio, quam peris, perfectior sit, an in eo transitu recto sine ducaris, anve graue detrimentum patiaris religio desertæ: abstinere debes à transitu toto eo tempore, quod necessarium est huic examinationi: aliàs temere procederes, & contra ius, quod superior habet: colligiturque manifestè ex c. cum in veteri ad finem, de Electione; & tradit Sanchez aliis relatis dicto cap. 7. n. 35. & 37. Suarez t. 4. de relig. tr. 8. lib. 3. c. 10. n. 30.

4. Hinc est, strictiorem religionem te recipere non posse, nisi petita licentia litteras patentes ferat, iuxta Text. in cap. statumimus 19. q. 3. vel saltem ei constet proteruè, & iniuste transitum tibi à superiore interdichum. Aliàs prioris religionis ius acquisitum manifestè lædetur, Sanch. dicto c. 7. n. 39. & Suarez supra. Non est tamen superior censendus tranfratum proteruè, & iniuste interdicere, ex eo præcisè, quod petita licentia tibi non respondeat; quia potest legitimam causam habere non concedendi. Quapropter tenetis causam denegari responsum retrogræ